

Ermeni Olayları Konusunda Politika Metni

-Sonuç Bildirgesi-

Tarih olayları kendi ikliminde anlatabilir!

Bu anlatış yeterli midir?

Tarih yapmak kendine nasıl bir görev biçebilir bu durumda?

Geçmiş ve bugünü nasıl okumak ve anlamlandırmak tarih yapmak ile ilgiliyse bu durumda anlamların okunması ve kullanılmasını temel problem alan olarak gören söylemlerden yararlanmak önemli değil midir?

Bizi daimi surette meşgul eden, tarihin fırsat bulup cevaplayamadığı husus:

Hakikatte geçmişte ne olduğunu söylemek, gerçeğe ulaşmak, nesnel bir anlayışa varmak mümkün müdür?

Eğer değilse, tarih kaçınılmaz olarak yorumsal mıdır?

Tarihi olgular nedir?

Diğer bir söyleyişle; artık hiçbir şeyin tekil olarak tanımlanmadığı ve anlaşılmadığı günümüzde, 'tarih nedirler' ?

Tarafılık nedir, ve tarihlerin tarafılığı ortaya çıkarıp yok etmeleri gerektiğini söylemek neyi ifade eder?

Bilimsel bir tarih mümkün müdür, yoksa tarih aslında bir sanat mıdır?

Duyduğumuz tarih aracılığıyla anlatılan mıdır?

Tarihin kendini öykü formunda sunması mümkün değilse, o takdirde işittiklerimiz nedir?

Kalıcı olan ve tesir bırakan ancak, anlatılabiliridir.

Politika metni oluşturmak adına gerçekleştirilen çalıştayın asıl hedefi, hiçbir surette yerleşik argümanlar üzerinde yürümek ve onu derinleştirmek olmayıp; bilakis yeni nesil bir metin çerçevesinde, mevcut devlet ve millet birikimimizin tezahürü olan, milletlerarasında kültür ve medeniyet noktasında hüsn ü kabul gören yüksek retorikli bir söylem ve muhtevayı haiz; geleceğe dönük politikalar adına anlamlı, güçlü ve esenlikli bir perspektif hazırlayan; hakimiyetini estetik ve tarihi devamlılığı olan emperyal simge ve kurgusundan alan, toprağın var kıldığı imgesel oluş ve kabullenişin bir dilsel yansımasından ibarettir.

Aslında her şey bir eksiklikte aranmalıdır!

Aramak...

Eksik olanı bulmak.

Acaba söylemek isteyip de yarım bıraktığımız bir şey mi var?

Eksik olsun ve aransın!

Söylemek istediğimiz hiçbir şeyi tam olarak söyleyemeyiz.

Eksiklik insanın kaçamayacağı doğasıdır.

Okuduğumuz ya da anlamlandırmaya çalıştığımız 'yok' olan üzerine dayandırılır.

Söylemlerimiz daima bilgi ve belgelerden idrakin yapısına doğru kaymaya meyillidir.

İdrak ki, bir ele geçirme merkezidir.

Söylemin kaçınılmaz istikameti, belgenin ve olgunun nihai belirlenişinde en etken olandır.

Dolayısıyla, imge belge dediğimiz hal tesbitinin son basamakta belirleyici faktörüdür.

Tarih ya da belgeler ancak imgeleşim nisbetinde bir anlam ifade ederler. Yani, tarih denilen ve muhafaza altında tutulan kronolojik kayıtlar toplamı, ancak imge nisbetinde var edilen yüksek koruma prensipleri neticesinde evrilebilir, lengüistik ve epistemolojik olarak.

Belge, daima onları adapte etmeye çalışan imgenin bütünleşikliğine direnir. Devam edebilmek ve bağımsız bir söylem haline gelmek için tarih denilen büyük anlatının lengüistik olarak yüksek koruma prensiplerine ihtiyacı vardır. Yoksa diğer dışsal unsurlar itibariyle bir korumanın metin karşısında bir anlamı yoktur.

Aslında yazılanlar aracılığıyla edindiğimiz ve adına tarih dediğimiz, bu mücadelenin varlık alanıdır: Belgenin donattıkları ile üretilen söylem ve idrakin somutlaştırdığı koruma prensipli imgelerin var ettikleri arasında oluşan bir çatışma bölgesi.

Zira, tarih belki de daha çok tarih yazıcılığı demeliyiz, masum ve itaatkar bir dillendirim alanı değildir ve dahi olmamalıdır da.

İkisinin arasında kaybolup gitmek ya da kaybolmamak.

İşte asıl mesele!

Kayıp alanın, ya da ifade edildiği şekliyle, eksikliğin ele geçirilmesi, tarihin sevdiği kavramla söylersek 'fetih alanı'dır.

Hangi söylemin, yapısal olarak belgeyi ele geçirdiği, olaylar silsilesinden daha da önemlidir.

Eğer tercihi, belgenin donattıkları arasında sıkışıp kalmaya ve sonrasında muhafazakar bir ideolojiyle benimsemeye ve

benimsetmeye kalkarsak; sonucun kaçınılmaz talihini yaşamaktır beklenen.

Söylem kurmadan ya da kurulu söylemi gözden geçirmeden bunu yapabilir miyiz?

Epistemolojik yaklaşım çoktan yerini ontolojik olana terk etti.

Biz, olguları değil, fakat olguları taşıyan dilsel organizasyon vasıtasıyla yenilenişi tartışmaya açıyoruz.

İmgelem, olgular etrafında sadece bir öznellik oluşturan bir kavram mıdır?

Tarih, 'ne' sorusunu kendine yeterli görmeli midir?

Tarihsel yöntem denilen şey; 'öykü'nün 'olgu'yla ilişkisinin ne olabileceği hakkında herhangi bir anlayışa varmadan dosdoğru anlatıya girmek olabilir mi?

Anlamaların okunması ve kullanılmasını problem alan olarak gören, sanat ve iletişim gibi, söylemlerden istifade ederek büyük anlatıyı oluşturacak politika metni üretebilmektir Çalıştay'ın amacı.

Bu sebeple, ayırdına varılan husus; *tarihin nihayetinde birisine ya da bir döneme ait bir şey bilgisine sahip olmak edimi olmadığıdır; bu kazanım pasif, dışsal ve aidiyet sınırları içinde mütalaa edilebilir.*

Oysa, daha karşılık verici ve entelektüel tüm faaliyetleri kapsayıcı bir okuma edimiyle ortaya çıkacak olan söylem, yeniden ve eleştirel bir kuruluşun izlerini taşır.

Amaç; kendi tarih bilincinize dayanarak kendi söyleminizin denetiminde olacak biçimde refleksif, yani dönüşümsel biçimde, öznenin kendisi üzerine yönelmesidir.

Tarih için, diğer disiplinlere nazaran, edebiyat ve felsefe başta olmak üzere, kendi doğasının ne olduğu konusunda düşünmeyi biraz ötelemiş, belki de bunda geç kalmıştır denilebilir.

İttifak onu biraz tembelleştirmiştir. Söz konusu ittifakı yaratan birden çok etmeden söz edebiliriz; politik, kültürel ve entelektüel sebepler gibi.

Belge fetişizmi, olgulara duyulan saplantılı ilgi ve bunlara eşlik eden naif gerçekçi yöntembilim yüzünden pek çok tarihsel çalışma gecikmeli yapılabilmektedir.

Modernleşecekse tarih, bir mesafe kat etmelidir.

Tarihin olduğu yerde, olguları tekrar ederek, varlığını sürdürmesi mümkün değildir.

Tarihin aslında tarihler olduğu akıldan çıkartılmamalıdır. Onu basit ve apaçık bir şey gibi düşünmeyi bırakmak ve görünürdeki soruşturma nesnelерinin geçmiş olması dışında başka herhangi bir ortak özelliğe sahip olmadıklarını kabul etmememiz gerekmektedir.

Ermeni meselesi söylem gücümüzün ihata edebildiği bir alanda mıdır?

Yoksa belgenin tekelinde kalmış tek sıralı bir anlatı mıdır?

Bir yüz yıl,

Belgelerle çözümlenmeye çalıştığımız Ermeni meselesi, yeni bir anlatı kuruluşu içerisinde değerlendirilmelidir.

Arzın üzerinde cereyan eden bir hadisede toprağın tanımı ve varlığı ne denli hakimdir?

Sadece mekânsal bir varoluş imkânı sağlamak için değildir toprak!

Fakat aynı zamanda; bütün ruhuyla o milletin vücut bulmasının yegâne gerekçesidir.

Masum bir harita belirlemesi de değildir coğrafya.

Sınırların fizikî tezahürü de.

Millet, toprağın var kıldığı sosyolojik oluşumdur.

Birlikteliğin sembolü olan devlet teşekkülünde, siyasi organizasyonda, mutlak surette kadim bir coğrafyanın ve onun ürettiklerinin bir neticesi olduklarını fark eder milletler.

Bu fark ediş ya da zaruri ihtiyaç:

Coğrafi kimliktir!

Anadolu, birikimlerin, miras bırakılanların; seste, eşyada, kültürde, düşüncede noksansız var olduğu bir toprak parçasıdır.

Bir senfonik coğrafyadır Anadolu....

Ve,

Var olduğu günden beri, her toprak parçası gibi, bir mukadderatı söz konusudur.

Tarih, diye okuruz bütün bunu.

Mukadderatın muhasebat ile inkişaf etme ihtimali olmadığı birçok tarihi hadise ile ortadadır.

Bilâkis;

Mukadderat, devleti idare etmekle yükümlü olanların tercih edeceği, tedarikçi endişeler, menfaatler ve kısır öngörüsüzlükle değil, yeniden varoluş ilke ve uygarlığı ile tesis edilebilir.

Coğrafyanın şekillendirdiği aslî unsur olan millet, bu eksik ve maksatlı tercihlere fırsat tanımayanlardan müteşekkil olup; asil duruş ve kavrayışıyla bunu yeniden mütalaa edebilecek olgunluktadır.

Anadolu coğrafyasındaki vatan oluş yeryüzündeki başka bir coğrafyadaki yapılanış ve adlandırılışa sosyolojik, tarihsel ve politik olarak benzemez; kavramın yerleşik ortodoksisini ihlal ve isyan ile karşılamak ve kabullenmek bu coğrafyanın talihi olup, aksi, yok oluşturmaz. Yerleşik tanım ve mensubiyet ancak bu çerçevede telakki olunabilir.

1915 şartlarını müteakip, hakikatin örtülemeyecek kadar âşikâr olduğu tarihî süreç içerisinde, bir yüzyıldır; belli maksat ve girişimlerin ortak menfaatleri çerçevesinde artan bir istikamette; uluslararası politika mahfellerini de istismar ederek sürdürülen Ermeni meselesindeki iddia ve tazyikler, kendi yolunu ,beslendiği topraktan alarak, mevcut bütün değerlerini muhtevî bir insan ve devlet anlayışını evrensel kıymetler ve ortaklıklarla da bütünleştirerek, çizen ve devam ettiren Türkiye Cumhuriyeti'nin; binlerce yıllık tarih, kültür ve insan hikayelerinden müteşekkil *İbrahimî coğrafya*da, yaşanmışlıkları, belirli ve yüksek idealleri muhtevî olacak bir kuşatma ile sürdürme gayreti ve nefaseti; karşısında, yüzyıldır, müttefiklerin tavrı, '*ceterum censeo*' sendromu ile takıntılı bir hal içerisinde '*delenda est Carthago*' *Kartaca yok olmalıdır*, diye seslenen senatör **Cato** gibi olmamalıdır!

Kartaca yoktur ama Kartaca'nın hakkı ve adalet vardır, var olmaya da devam edecektir; bu toprağın öğrettiği ortak yaşama senfonisi,

mahabetli geçmişinin yüksek nitelikli bir devamı olan Türkiye Cumhuriyeti için de; Anadolu toprağının dokularında olmayan Cato vari seslenişle değil, *Kim olursan ol yine gel; Biz gelmedik dava için/Bizim işimiz sevgi için* söylemi ve kabullenişiyile, dün olduğu gibi bugün ve yarın da şaşmaz bir ideal olacaktır.

Kamuoyuna saygıyla arz olunur.

Ankara Bilim Üniversitesi, Ankara House

1915 Ermeni Olayları

Politika Metni Üretme Çalıştayı

MERAKLISINA NOTLAR:

James G. Harbord (U.S. Army), Conditions in the Near East: Report of the American Military Mission to Armenia, 1920.

Hulusi Akar, Harbord Military Mission Report: Studies an American Fact Finding Mission Conducted and Their Impacts on Turkish-American Relations, 2019.

Sevk ve İskan Kanunu, 1915.

Yusuf Hikmet Bayur, Türk İnkılabı Tarihi, (C.III, Kıs. III, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi), 1991.

Keith Jenkins, Rethinking History, 1991.

Margeurite Yourcenar, Memoirs of Hediran, 2005.

Keith Jenkins, The Postmodern History Reader,1997.

F.R.Ankersmit, Historical Repesantation, 2002.